

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2020/21:19

SVERIGES
RIKSDAG

Onsdagen den 9 december

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 14.00, och EU-nämnden inleder sitt sammanträde. Kan vi
medge deltagande på distans? Ja.

§ 2 Europeiska rådet
Statsminister Stefan Löfven
Information och samråd inför möte i Europeiska rådet den 10–11 december 2020

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsminister Stefan Löfven välkommen till mötet.

Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Europeiska rådet träffas i morgon och på fredag. På dagordningen finns frågor om pandemin, klimat, säkerhet, Turkiet och relationen mellan EU och USA. Även låsningen vad gäller EU:s långtidsbudget och återhämtningsfond liksom förhandlingarna mellan EU och Storbritannien ser ut att komma upp på mötet och kan komma att ta en del tid av mötet.

I marginalen av detta möte kommer det också att hållas ett eurotoppmöte i det så kallade inkluderande formatet. Det möte som skulle ha hållits med Afrikanska unionens ledare har däremot ställts in.

Herr ordförande! Vi har fortfarande ett allvarligt läge med oroande stor spridning av covid-19 i stora delar av EU. Det är därför viktigt att vi fortsätter att arbeta för att tillsammans begränsa smittspridningen.

Kommissionen har tagit initiativ till samordning på flera områden, där den gemensamma upphandlingen av vaccin är det mest uppenbara exemplet. EU:s vaccinupphandling är redan en framgång, inte minst eftersom den i sig har bidragit till att skynda på forskning och utveckling. Att EU har arbetat gemensamt har också gjort oss starkare. Vi har kunnat upphandla vaccin på betydligt bättre villkor än om länderna hade agerat var för sig.

Europeiska rådets ordförande Charles Michel vill att EU ska främja ett internationellt samarbete om pandemier, bland annat genom ett möjligt globalt pandemifördrag. Det är viktigt att låta lärdomar från hanteringen av covid-19 spela in i ett sådant potentiellt projekt.

Herr ordförande! Europeiska rådet ska också besluta om ett skärpt klimatmål för EU fram till 2030, och förslaget på bordet är en utsläppsminskning om minst 55 procent.

Regeringen ställer sig bakom målsättningen men hade som nämnden vet gärna gått ännu längre. EU ska gå före i den gröna omställningen; det har vi mycket att vinna på. Det skärpta klimatmålet ska uppnås gemensamt av medlemsstaterna på ett kostnadseffektivt sätt. Hänsyn ska också tas till att länder har olika utgångspunkter i klimatarbetet.

Ett skärpt utsläppsmål kommer att kräva investeringar, och därför ska minst 30 procent av kommande långtidsbudget och återhämtningspaket gå till klimatåtgärder. Till det ska läggas existerande ramverk, vilket innebär att det kommer att finnas omfattande resurser för att stödja klimatarbete i hela Europa.

För att driva på den gröna omställningen ska kommissionen överväga hur EU:s utsläppshandelssystem kan förstärkas och hur utveckling av ny klimatsmart teknik kan stödjas. Man ska också överväga en så kallad gränsjusteringsmekanism för koldioxid som ska vara förenlig med WTO:s regelverk.

Herr ordförande! Med anledning av den senaste tidens fruktansvärda terrorattentat i Europa ska Europeiska rådet åter diskutera säkerhetsfrågor. Våldsbejakande islamism liksom andra våldsbejakande ideologier är ett hot mot våra demokratiska samhällen och ska bekämpas med full kraft. Vi ska möta det tillsammans genom ett kompromisslöst försvar av våra demokratiska normer och institutioner i full solidaritet med de länder som drabbas och hotas av terrorism. Vi behöver intensifiera vårt gemensamma arbete, exempelvis gällande förbyggande av radikalisering, informationsutbyte och operativt samarbete.

Regeringen vill också se en rättslig reglering på EU-nivå som skapar förutsättningar för en effektiv bekämpning av hatbrott och terrorismpropaganda på nätet.

För att ta steg mot ett säkrare Schengenområde är det viktigt att bättre kunna kontrollera vilka som passerar in eller befinner sig på vårt territorium, och regeringen har verkat för en större tydlighet i denna del.

Regeringen står också bakom ett förstärkt polissamarbete och ett nytt mandat för Europol.

Herr ordförande! Bland utrikesfrågorna ska Europeiska rådet denna gång diskutera EU:s relation till USA och återkomma till Turkietfrågan.

USA förblir EU:s viktigaste internationella partner. Att USA får en ny president i januari ger möjlighet att åter fördjupa det transatlantiska samarbetet, vilket är av central betydelse för både vårt välbefinnande och vår säkerhet. Vi har mycket att vinna på ett nära samarbete mellan EU och USA i viktiga frågor som pandemibekämpning, handel, klimat, fred och säkerhet samt för starkare och mer effektiv multilateralism.

Herr ordförande! Europeiska rådet ska också återuppta höstens diskussion om Turkiet. EU:s relation till Turkiet är komplex. Det handlar både om situationen i Turkiet och om det regionala agerandet, bland annat i Syrien, Irak, Libyen och nu senast i förhållande till Nagorno-Karabach. EU behöver ha ett samlat, långsiktigt förhållningssätt till Turkiet. Vi måste både kunna kritisera och samarbeta. Det är komplicerat men nödvändigt för att kunna hantera de här aspekterna samtidigt.

Turkiet har under hösten fortsatt sitt provokativa agerande i östra Medelhavet, och rådet ges därför i uppdrag att förbereda utökade listningar inom ramen för den sanktionsregim som inrättades 2019. Om det behövs ska även regimens omfattning utökas.

Kommissionen och höge representanten Josep Borrell ska inför mötet i mars rapportera till Europeiska rådet och lämna förslag på hur man ska gå vidare. EU ska koordinera dessa frågor med USA.

Slutligen kommer även förlängningen av EU:s sanktioner mot Ryssland upp för beslut, vilket regeringen ställer sig bakom.

Herr ordförande! Eurotoppmötet i inkluderande format ska diskutera bankunionen och kapitalmarknadsunionen. Även om Sverige inte deltar i valutasamarbetet har vi ett strakt intresse av en väl fungerande eurozon, och det är bra att ytterligare steg tas för att stärka samarbetet.

Herr ordförande! Avslutningsvis ska jag lyfta fram låsningarna i budgeten och i förhandlingen mellan EU och Storbritannien.

Som nämndens ledamöter vet har Ungern och Polen blockerat hela budgetuppgörelsen eftersom de inte har accepterat överenskommelsen om förordningen som kopplar tilldelning av EU-medel till respekten för rättsstatens principer.

Sverige hör till de länder som har drivit på mest i denna fråga. Tillsammans med 23 eller 24 andra länder har vi tydligt försvarat hela överenskommelsen och särskilt rättsstatsmekanismen.

De diskussioner som har förts den senaste tiden har haft som inriktning att inte ändra i själva förordningen utan i stället formulera förklaringar och förtydliganden vid sidan om. Det är en viktig utgångspunkt.

Regeringen kan inte gå med på att den överenskommelse som nått mellan rådet och Europaparlamentet ändras men är beredd att acceptera andra lösningar om det innebär att vi kan nå en överenskommelse om budget och återhämtningsfond med rättsstatsmekanismen intakt. Ett exempel som har nämnts är att lagenligheten prövas av EU-domstolen innan förordningen börjar tillämpas.

Regeringen kommer i alla fall att agera konstruktivt för att nå en lösning men motsätter sig bestämt en urvattning av den överenskommelse som har nåtts.

Det tyska ordförandeskapet hoppas kunna presentera ett förslag senare i dag.

Herr ordförande! Det har varit mycket intensiva förhandlingar mellan EU och Storbritannien de senaste veckorna, men en överenskommelse har dessvärre inte kunnat nås. Parterna står fortfarande långt ifrån varandra i framför allt tre frågor, och de känns igen av nämnden. Det är rättvis konkurrens, på engelska level playing field, fiskeri och tvistlösning.

Kommissionens ordförande Ursula von der Leyen och premiärminister Boris Johnson kommer att mötas i kväll för att diskutera en väg framåt.

Det är i dagsläget inte troligt att Europeiska rådet ska ta ställning till en överenskommelse utan i stället diskutera läget i förhandlingen.

Ett positivt tecken är att man från brittiskt håll i går gick med på att dra tillbaka de lagstiftningsförslag som skulle strida mot utträdesavtalet.

Det är mycket angeläget att en överenskommelse nås mellan EU och Storbritannien som säkrar en god framtida relation samtidigt som EU:s intressen, särskilt den inre marknadens integritet, värnas.

Vår beredskap är god för en avtalslös situation, men vi ska alla vara medvetna om att ett avtalslöst läge, oavsett förberedelser, givetvis är mycket sämre för både företag och privatpersoner än ett med en överenskommelse.

Herr ordförande! Med det avslutar jag min redogörelse inför mötet.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsministern för en väl genomförd föredragning.

Vi bjuder in partierna i storleksordning att framföra frågor och synpunkter. Vi tar fyra partier i rad. Vi kommer att tillåta en andra frågerunda för de tre partier som har fler än en ledamot närvarande.

Anf. 5 PIA NILSSON (S):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för anförandet.

Precis som statsministern nämnde är det många viktiga frågor på årets sista EU-toppmöte: gemensamma klimatmål, coronakrisen och inte minst kampen mot terrorism.

Tyvärr överskuggar dock ett par andra frågor det mesta i Bryssel just nu. Den ena frågan är brexit, som blir alltmer akut om vi ska få till ett avtal med Storbritannien innan man lämnar tullunionen och den inre marknaden

vid årsskiftet. Det finns inte mycket vi kan göra nu annat än att hoppas på att Storbritannien till slut förstår värdet av att få ett avtal i hamn.

I Sverige har vi hela tiden hoppats på det bästa men förberett oss på det värsta, så om det trots allt inte går vägen vet vi att regeringen och våra myndigheter är väl förberedda.

Den andra frågan gäller EU:s långtidsbudget. Nu ser det ut som att Ungern och Polen i sista stund kanske har förstått vidden av sina veton om de inte går med på den mekanism som gör det möjligt att dra in EU:s stöd till medlemsländer som bryter mot de grundläggande demokratiska principerna.

I denna församling har vi hela tiden varit eniga om att det inte finns utrymme för att mildra skrivningarna om rättsstatsprincipen. Att vi är 25 länder som tillsammans tydligt signalerat att vi inte kan kompromissa med dessa villkor kan förhoppningsvis ge resultat.

Kommissionen har dock garderat sig med en plan B i form av ett fördjupat samarbete om en separat coronafond där alla länder utom Polen och Ungern ingår. Den lösningen går dock inte att applicera på flerårsbudgeten, utan där krävs ett godkännande av samtliga medlemsländer.

Annars träder en nödbudget i kraft som bygger på 2020 års budget.

Vilka konsekvenser bedömer statsministern att en sådan nödbudget för nästa år, med betydligt mindre anslag, skulle kunna få för svenskt vidkommande? Och hur ser statsministern på möjligheterna för Sverige att ge stöd åt de krafter i Polen och Ungern som värnar demokratin och förstår vikten av att Europasamarbetet vilar på rättsstatens principer?

Anf. 6 JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Tack, statsministern! Precis som Pia Nilsson sa är det många frågor som ska tas upp vid mötet i Europeiska rådet, och det är dessutom inte bara de som står på dagordningen utan även ytterligare två. Jag tänkte ta upp några av frågorna, och jag börjar med covid-19.

Moderaterna har sedan tidigt i pandemin lyft behovet av att från svensk sida agera snabbt och säkerställa tillgången till vaccin. Inledningsvis möttes vi av ett förvånansvärt ointresse från regeringens sida. Det har vi sett även i andra frågor, till exempel gällande testning och en smittspårningsapp. För övrigt har vi fortfarande ingen smittspårningsapp i Sverige. Det statsministern har upprepat många gånger är att vi fortfarande är i en allvarlig situation och att vi måste göra allt för att få stopp på smittspridningen.

Med det sagt skulle jag vilja fråga en sak kring vaccinering. Det ser ut som att samarbetet inom EU med att fördela vaccinet fungerar. Det är dock oroväckande att höra om det stora vaccinationsmotstånd som tycks finnas i Europa och även delvis i Sverige. I utkastet till rådsslutsatser står det om att motverka desinformation. Att tillräckligt många faktiskt väljer att ta vaccinet när det finns tillgängligt är ju avgörande för att vi, förhoppningsvis snart, ska kunna öppna våra samhällen igen. Jag undrar vilka åtgärder som regeringen tillsammans med sina europeiska kollegor avser att vidta för att adressera den här problematiken.

Sedan skulle jag vilja ta upp frågan om säkerhet. Europeiska rådet ska som statsministern sa diskutera även den viktiga frågan om EU:s arbete för att förebygga, förhindra och beivra terroristbrott. Utkastet till slutsatser

lyfter upp flera viktiga frågor och aspekter för det fortsatta arbetet som jag uppfattar att statsministern sa att Sverige kommer att stödja, och det är bra. Vi har den senaste tiden tyvärr sett ett antal exempel på fruktansvärda terroristattacker, bland annat nu senast i Frankrike och Wien. De visar tydligt vilket hot den islamistiska extremismen och terrorismen utgör mot Europa.

Jag tackar statsministern för att han var tydlig på den här punkten; vi har ju haft en diskussion med inrikesministern i EU-nämnden där vi från Moderaternas sida har lyft just den våldsbejakande islamismen, och jag uppfattade att statsministern tänker driva detta. Såvitt jag kan förstå nämns dock inte just detta explicit i rådsslutsatserna, så jag undrar om statsministern kommer att säga ungefär det han sa här i dag.

En annan fråga som ska diskuteras är EU och USA. Jag tycker att det är mycket bra, välkommet och glädjande – jag skulle kunna hitta på en massa ord här – att vi snart har en ny administration i USA. Den kommer förhoppningsvis att bli bättre, och vi kommer förhoppningsvis att ha ett ökande och fördjupat transatlantiskt samarbete. Jag tycker att det är bra att EU tar detta till vara och försöker förbättra situationen, för det är väldigt viktigt att vi har goda handelsrelationer mellan EU och USA. Det är ingenting som kommer automatiskt, och särskilt med tanke på den växande protektionism vi har sett under coronapandemin tror jag att det är otroligt viktigt att vi visar ett politiskt ledarskap här.

Moderaterna har lyft idén att EU bör få igång ambitiösa frihandelsförhandlingar med USA igen. Jag kan förstå att det är väldigt svårt, men det är kanske viktigare än någonsin att vi faktiskt tar tag i den frågan. Jag undrar därför lite övergripande ifall statsministern kommer att lyfta handelspolitiken och förespråka att EU försöker få en offensiv handelsagenda med USA.

Avslutningsvis, herr ordförande, vill jag även säga någonting om budgeten. Vi har dryftat den frågan många gånger, och jag har sagt förut att en budget handlar om att kompromissa. Alla måste kompromissa, och Sverige har verkligen gjort det i fråga om långtidsbudgeten och återhämtningsfonden. Men det Polen och Ungern nu gör är inte en kompromiss utan snarare att betrakta som någon sorts utpressning. Jag håller med statsministern om att vi självklart ska agera konstruktivt, men det får ju också finnas gränser. Det finns vissa saker vi inte kan kompromissa om, och det gäller EU:s grundläggande värderingar.

Jag uppfattade statsministern som att det inte ska vara några förändringar i villkorsförordningen, och det tycker jag är självklart. Jag hörde också Pia Nilsson tala om en plan B, vilket jag antar att det finns flera stycken av. Men är vi inte överens om grundläggande värderingar finns det inget EU-samarbete, och därför är det kanske på sin plats att börja diskutera en plan B om detta inte går i mål.

Anf. 7 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Tack för föredragningen, statsministern!

Det är många frågor på rådets agenda den här gången, och jag tänkte gå igenom ett urval av dem. Jag inleder med budgeten, som i alla fall ur sverigedemokratiskt perspektiv är den viktigaste frågan som rör EU i det här fallet.

Det känns lite som att regeringen och svenska politiker i allmänhet betraktar ungersk och polsk politik som det absolut viktigaste. Som vi ser det är det viktigaste att se till svenska intressen och svenska skattebetalares intressen. Därför är det intressant att ta del av spekulationerna kring plan B, där man kan tänka sig att i så fall bryta ut återhämtningsfonden. Ungern och Polen har indikerat att de egentligen inte är jätteintresserade av att vara med, och Sverige har faktiskt också haft ungefär en sådan position. Detta öppnar upp för att även Sverige kan dra nytta av en plan B. Är regeringen och statsministern beredda att, om en plan B blir aktuell, verka för att Sverige ställer sig utanför och därmed slipper bidra med pengar till andra länders misskötta ekonomier? Det är en fråga.

Också Turkiet står på agendan, och det är många positiva skrivningar här. Det är uppenbart att det blir allt hårdare skrivningar när det kommer till Turkiet, och det är positivt. Vi välkomnar det från Sverigedemokraternas sida; vi ser Turkiets agerande i väldigt många länder som oacceptabelt. Något som fortfarande inte nämns är dock Turkiets medlemskapsstatus. Är regeringen beredd att verka för att helt enkelt ta bort Turkiet från listan över länder som är tänkbara som medlemsstater – och därmed också de EU-medel som följer med detta? Vi tycker inte att det är en tillräckligt bra beskrivning av situationen att kalla den en komplex relation.

Sedan har vi naturligtvis klimatfrågan, som får stort utrymme i utkastet till slutsatser. Vi har flera farhågor här. Det framstår som att man i EU är väldigt intresserad av att använda sig av Sverige som ett slags kolsänka, det vill säga använda våra stora skogar till att minska behovet av minskade utsläpp i andra länder. Det finns också skrivningar i dokumentet om att målen ska uppnås kollektivt. Regeringen har tidigare drivit linjen att alla länder ska uppnå neutralitet. Kommer statsministern att ta upp detta på mötet? Det vi kan skönja när vi ger oss in på det skogspolitiska området är nämligen att man i alla fall har tanken att på olika sätt använda Sverige som en europeisk kolsänka, något som skulle vara väldigt skadligt för svenska jobb och svensk tillväxt.

Det finns också skrivningar om att alla länder ska kunna bestämma sin egen teknologi och hur de ska gå fram för att minska utsläppen. Detta är naturligtvis positivt, men samtidigt går man ju i motsatt riktning när det kommer till exempelvis taxonomiförordningen. Där försvårar man för investeringar i kärnkraft och skog – ja, man försvårar till och med för renoveringar av gamla hus för att göra dem bättre. I stället skapar man incitament för att bygga nya. Detta är också frågor som regeringen måste vara bättre på att driva inom EU. En taxonomiförordning så som utkastet ser ut just nu skulle göra det mer kostsamt både för oss och för andra länder att uppnå klimatmålen.

Det finns även skrivningar om gränsjusteringsmekanismen. Den ska naturligtvis också vara WTO-kompatibel och så vidare. Jag tror att alla förstår hur komplicerat och svårt det är att uppnå någonting sådant, och därför är frågan: Är det ens möjligt att uppnå alla de här målen, bibehålla konkurrenskraften och ha dessa extremt ambitiösa mål om man inte får till stånd en gränsjusteringsmekanism? Av många bedömare ter sig detta som osannolikt i dag. Finns det någon plan B eller någonting annat man kan göra för att stärka just europeisk konkurrenskraft? Det är nämligen en stor oro vi har.

När det kommer till säkerhet och terrorismbekämpning föranleds frågan av terrorattacker i Frankrike och Österrike. Det är många bra skrivningar här, men det vi tänker på när den här punkten aktualiseras är de islamistiska terrordåden i dessa länder. Det är också så att regeringscheferna i dessa länder har varit tydliga med att man måste bekämpa islamistisk terror. I skrivningarna nämns många andra extremistiska inriktningar, som i viss mån är applicerbara även på extremistisk islamism, men man nämner inte islamistisk terror vid namn. Det tycker jag är en brist, för ska man bekämpa en företeelse – ett stort problem och ett stort hot – men inte ens vågar nämna det vid namn, hur ska man då lyckas? Regeringen har en förankrad position i riksdagen, och jag utgår från att statsministern också kommer att driva den på rådet.

Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C):

Herr ordförande! Tack för genomgången inför veckans toppmöte, statsministern!

Vad gäller covid-19 är det väldigt mycket fokus på vaccin. Jag tänker att det även är intressant att fundera på det regelverk som styr vilka möjligheter vi har att stötta svensk ekonomi.

Vid den förra dragningen inför Europeiska rådet för en knapp månad sedan lyfte Centerpartiet vikten av att regeringen ligger på EU-kommissionen om att återaktivera den så kallade katastrofgrunden, för att möjliggöra ett högt tak i stöden till de många svenska företag som drabbats oerhört hårt av de nödvändiga men ändå tuffa restriktionerna med anledning av smittspridningen. Sedan dess har vi nått en överenskommelse med regeringen om att göra så, och det är bra. Bra är också att Tyskland har inlett samtal med kommissionen för att säkerställa att de maximala belopp som kan ges som stöd till drabbade företag ska höjas. Jag vill därför uppmana statsministern att göra gemensam sak med Tyskland i denna fråga och se till att sätta press på kommissionen att återaktivera katastrofgrunden.

Vad gäller vaccinet finns det många olika frågor där, men det gäller självklart att påpeka vikten av att motverka desinformation om vacciner. Det gäller även att fundera på om det finns behov av stöd till länder utan utbyggd infrastruktur för massvaccinering. Sedan går jag tillbaka till en fråga som var väldigt het i våras men som det gäller att hålla ögonen på även nu, och det är att gränserna på den inre marknaden måste hållas öppna. I det här fallet handlar det nämligen även om att transporter av vaccin måste fungera.

Klimatfrågan förutspås bli en het potatis på mötet. Det är oerhört välkommet att vi nu har kommit så långt att vi inte bara har ett gemensamt ambitiöst mål för 2050 utan även bryter ned det till att bestämma var vi behöver vara någonstans 2030. För att nå de ambitiösa klimatmålen krävs det också en offensiv klimatpolitik med reella och verkningsfulla åtgärder från både medlemsstater och EU som helhet. En avgörande åtgärd för att nå de uppsatta klimatmålen är satsningar på minusutsläpp. Här i Sverige bereder vi väg för offentliga satsningar genom omvända auktioner för att få detta på plats, men långsiktigt behöver vi få till gemensamma styrmedel inom EU för att främja den teknik som kan göra negativa utsläpp möjliga.

Precis som att den som smutsar ned ska betala för sin miljöskada ser Centerpartiet det som logiskt att den som fångar in utsläpp ska kunna få betalt för det. Det är i linje med Klimatpolitiska vägvalsutredningens betänkande från tidigare i år. Där betonades vikten av såväl nationella som EU-gemensamma styrmedel. Sverige ligger i framkant, men vi kan inte dra det här lasset helt själva, och jag vill därför fråga statsministern hur EU avser att vara drivande i dessa frågor på EU-nivå.

Ett av EU:s främsta befintliga klimatverktyg är handeln med utsläppsrätter, som de senaste åren har förbättrats väsentligt. För att det ska bli ett modernt och effektivt verktyg för att nå målen i Parisavtalet krävs det dock ytterligare skärpningar.

Vi ser positivt på att regeringen nu öppnar för att bredda EU ETS till fler sektorer. Det är i linje med vad Centerpartiet uttryckt tidigare om att fler ska betala kostnaderna för sin klimatpåverkan – sjöfarten och den internationella flygtrafiken till och från EU är två exempel. Samtidigt menar vi att vissa sektorer bör undantas innan man har gjort en grundlig konsekvensanalys, däribland jord- och skogsbruket.

Jag vill därför fråga statsministern hur regeringen ser på en utvidgning av utsläppshandelssystemet och hur ni avser att driva denna fråga inom EU.

Slutligen vill jag säga några ord om rättsstatsmekanismen. Detta är ju en mekanism som gör det möjligt att stoppa utbetalningar av EU-medel till länder som inte följer rättsstatens grundläggande principer. Det gäller inte minst underminering av domstolars oberoende och inskränkningar när det gäller medier.

För Centerpartiet var detta ett prioriterat krav inför budgetförhandlingarna, och det förblir en av våra mest prioriterade frågor. Jag hoppas verkligen att regeringen delar den prioriteringen; jag uppfattade statsministerns anförande så.

Just nu är förhandlingsläget kring såväl långtidsbudget som återhämtningsfond fortfarande oklart eftersom Ungern och Polen blockerar beslutet. Mitt och Centerpartiets medskick till statsministern inför Europeiska rådet och de fortsatta förhandlingsprocesserna är att Sverige inte ska backa från kraven på konditionalitet och respekt för rättsstatens principer.

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Jag börjar med det som Annika Qarlsson sa sist om långtidsbudgeten, så kan jag svara alla som har kommenterat detta.

Vad gäller att stå upp för det som vi har uppnått är svaret ja – det är det vi gör. Det var detta jag sa i min inledning; vi tänker inte backa när det gäller rättsstatens principer. Det tyska ordförandeskapet arbetar på förklaringar och förtydliganden men naturligtvis inte på ändringar i det som vi har kommit överens om med Europaparlamentet. Detta gäller, och vi tänker inte backa från det.

Pia Nilsson tog upp avtalet mellan EU och UK. Som jag sa kommer det att bli besvärligt. Det är absolut en jättenackdel om vi inte kommer överens, men vi är så förberedda som vi kan vara på den värsta situationen.

Vad gäller långtidsbudgeten blir det en nödbudget, som bygger på delar av innevarande budget, om vi inte får igenom detta. På det sättet påverkar det. Alla program kommer då inte att finnas med. Sveriges rabatt gäller

inte heller förrän retroaktivt, med ett nytt beslut. Sammanfattningsvis kommer det ekonomiska utfallet för Sverige inte att bli sämre, men det är naturligtvis bekymmersamt om vi inte kan få budgeten på plats – så är det.

Jag fick en fråga om huruvida det finns stöd till andra krafter i Ungern och Polen. Sverige ger bland annat ramstöd till organisationer som verkar för demokrati, i pressfrågor med mera i dessa länder för att vi ska stötta så mycket vi kan.

Apropå det Jessica Roswall sa om covid-19 är det väldigt bra att Sverige är ett av sju länder som har en person med i en samordningsgrupp. Vi ligger långt framme, tillsammans med dessa länder. Sverige kommer att få vaccin i precis samma takt som alla andra medlemsstater, och sedan ska vi se till att distribuera det på ett bra sätt i Sverige och se till att vaccineringen kommer igång. Sverige är väl inne i den samordningen, och Sverige är drivande.

Vad gäller vaccinationsmotståndet är det naturligtvis så att detta finns. Det finns en desinformation i det här; det är helt uppenbart. Kommissionen tar upp denna fråga. Det finns ett nätverk för nationella myndigheter som samverkar med ECDC när det gäller kommunikation, inklusive denna desinformation och vaccinationsmotståndet. Detta är väl känt på både europeisk och nationell nivå. Detta är också en fråga som måste adresseras inrikes i Sverige, för det finns också här. Vi ska inte underskatta dessa krafter.

När det gäller säkerheten och, som Martin Kinnunen var inne på, våldsbejakande islamism använder jag samma uttryck som jag gjorde i inledningen. I slutsatserna står det om våldsbejakande ideologier som ett samlingsbegrepp. Det finns naturligtvis flera ideologier som är våldsbejakande; delar av islamismen är det också. Jag har inga problem att nämna dem, men det är viktigt att betona att det finns flera.

Vad gäller EU och USA och frihandel är det klart att vi är intresserade av detta. Man ska vara medveten om att den tillträdande presidenten Joe Biden tydligt har uttryckt att han avser att först stärka USA – att stärka löntagare och företag och att göra det som behöver göras i USA – och sedan förhandla om frihandelsavtal. Men det är klart att vi är väldigt intresserade av ett frihandelsavtal med USA, så den frågan kommer upp. Det är dock inte vi som avgör tempot här, utan det kommer båda att få diskutera.

Vad gäller MFF och Polen och Ungern finns det, som jag sa, gränser. Plan B får vi återkomma till. Nu ska vi först höra om det tyska ordförandeskapet, som man bedömer i dag, kan komma med en lösning som bygger på att vi behåller rättsstatsprincipen – inga kompromisser där – men förtydligar och förklarar syftet med dessa.

Samma sak gäller apropå vad Martin Kinnunen tog upp.

Ska vi då ställa oss utanför? Nej, det ska vi absolut inte göra. Vi står bakom uppgörelsen tillsammans med 23–24 andra. Vi ska inte göra sällskap med Ungern och Polen, utan vi ska stå upp tillsammans med de andra – det är en viktig poäng i detta.

Vad gäller att ta bort Turkiet från listan är detta för det första inte aktuellt nu; det pågår ingen aktiv medlemskapsförhandling på det sättet. En stor del av stödet för medlemskapet är redan borttaget. Sedan finns det stöd till civilsamhället och folk till folk, och det tycker vi är bra att ha. Som jag har sagt ett antal gånger tidigare i EU-nämnden finns det också en

opposition i Turkiet som inte vill att vi bryter detta band genom att ta bort Turkiet från listan, och det tycker jag väger rätt tungt i det här läget. Vi ska lyssna på dem.

När det gäller klimatet och det som Martin Kinnunen sa är det, som det också står, meningen att alla länder ska medverka. Det är sant att det står ”kollektivt”, men alla länder ska medverka.

Vad gäller den svenska skogen är det klart att vi i Sverige ska försvara våra naturtillgångar och våra möjligheter att använda dem på ett bra sätt. För oss är det här en del av den gröna omställningen, och vi ska stå upp för vårt.

Vad gäller kärnkraft eller annan energi är slutsatsen att respektive medlemsstat själv väljer sin energimix. Det är helt och hållet upp till var och en, så den som vill investera i kärnkraft får göra det.

Gränsjusteringsmekanismen är i ett skede där detta ska utredas och beredas. Det finns över huvud taget inget förslag att ta ställning till, utan kommissionen har erbjudit sig att återkomma med förslag. Vi får avvakta detta och se hur det ser ut.

Annika Carlsson tog upp klimatet. Sverige är ju drivande för en ambitiös klimatpolitik i EU och har varit det länge. Vi är ett av de länder som har drivit för minst 55 procent – vi hade gärna velat gå längre, men detta var så långt vi kom.

Genomförandelagstiftningen kommer att bli viktig under nästa år. Det är viktigt att den hanteras inom berörd sektors lagstiftning.

Ska man stärka utsläppshandeln? Vi vill att den ska omfatta fler sektorer. Ett exempel är sjöfarten, som vi menar att den kan omfatta. Hela mekaniken med tilldelning av utsläppsrätter är viktig här. Vi vill att det ska finnas färre rättigheter ute på marknaden för att öka priset; det var därför regeringen för ett antal år sedan tog bort ett antal utsläppsrätter för att se till att priset hölls uppe. Så vill vi fortsätta.

Jag tror, herr ordförande, att jag med detta har svarat på frågorna.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsministern, för svaren på frågorna!

Vi går in på nästa frågerunda.

Anf. 11 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen!

Det är många frågor på dagordningen den här gången. Jag skulle kunna kommentera alla, men jag ska försöka att hålla mig till några av dem.

Statsministern nämnde ju långtidsbudgeten, som inte finns med i underlaget. Det gläder mig att statsministern är så tydlig när det gäller rättsstatens principer och att Sverige inte kommer att backa eller kompromissa. Det är bra att vi också är överens om detta i Sveriges riksdag.

Jag vill dock ta upp en fråga som gäller långtidsbudgeten som inte finns med och som statsministern inte nämnde. Efter vad jag har förstått förekommer det nu en diskussion om att man ska koppla biståndet till migrationspolitiska mål. Jag vill försäkra mig om att statsministern och Sverige säger nej till en sådan koppling och om att vi också samordnar oss med likasinnade länder för att stoppa att biståndet kopplas till migrationspolitik. Jag hoppas få ett positivt besked från statsministern i den här

frågan.

Det bekymrar mig att statsministern håller fast vid en 55-procentig minskning av växthusgaser. Jag menar att vi måste minska ännu mer. När rådet uppmanar medlagstiftarna, som det står, att låta detta nya mål återspeglas i förslaget till europeisk klimatlag skulle det kunna tolkas som en uppmaning till parlamentet att sänka sin ambition, som är minst 60 procent. Detta är någonting som vi i Vänsterpartiet menar är alldeles för lågt i sig självt; vi skulle gärna se att man minskar med 70 procent till 2030.

Jag tycker att Sveriges linje borde vara minst 60 procent, även i Europeiska rådet, och att Europeiska rådet inte ska ha en lägre ambition än vad parlamentet har, framför allt inte när det gäller lagstiftningen.

Den tredje frågan – eller det tredje området – jag vill ta upp gäller Medelhavet. Enligt det utkast vi har sett ska Libyens kustbevakning få utbildning. Man tittar också på det här med fartyg. De oerhörda övergrepp som sker borde innebära att EU inte samarbetar med den libyska kustbevakningen utan faktiskt självt har räddningsinsatser på Medelhavet. Jag skulle vilja skicka med detta som en åsikt, och jag hoppas att statsministern driver på för det.

När det gäller Turkiet – och vi har haft denna diskussion förut – har även jag träffat oppositionen. Jag kan inte träffa hela oppositionen, men de jag har träffat tycker inte att EU ska samarbeta med Turkiet på något sätt.

Slutligen vill jag ta upp frågan om radikaliserings. Det jag saknar i det underlag vi har fått är den sociala miljön som en grogrund för radikaliserings. Jag tror att vi behöver minska klyftorna i samhället för att minska risken för att människor radikaliserar. Är det någonting som statsministern kommer att driva eller ta med i den svenska ståndpunkten?

Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, statsministern, för genomgången inför Europeiska rådet!

Det är mycket som är oklart om framför allt EU:s långtidsbudget, som förstås är viktig för oss när Polen och Ungern nu blockerar den. Jag hoppas att Tyskland kan lösa frågan om rättsstatsprincipen. En nödbudget skulle i och för sig påverka vår budget på så vis att den inte skulle öka, och det skulle väl vara hyfsat okej. Men det är klart att en del regionala glesbygdsprogram i Sverige skulle kunna beröras.

Om det blir något avtal med Storbritannien före den 1 januari är också ett frågetecken. Vi vet inte om det kommer att fattas några beslut på mötet i morgon eller på fredag. Detta påverkar förstås handels- och transportsektorn, och med ökad administration, tullar och momssatser som ska clearas påverkar det svenska företag mycket. Det är därför oerhört viktigt att vi så snabbt som möjligt får ett avtal med Storbritannien på plats.

Det är bra att toppmötet avser att göra ett uttalande som fördömer den senaste tidens terrorattacker och att EU nu vill skaffa sig möjlighet att stänga ned internetsidor som uppmuntrar till terrorhandlingar. Jag instämmer också i min moderata kollegas diskussion och frågetecken kring detta med radikal islamism, som vi haft uppe tidigare i EU-nämnden. Kan statsministern nämna något ytterligare om detta? Det handlar visserligen om ideologier, men islamism är på något sätt också en ideologi.

Jag tycker att det är viktigt att man får tala om det som de senaste terrorhandlingarna faktiskt har handlat om.

I frågan om samarbetet med USA hoppas vi förstås med en ny president på ett konstruktivt samarbete kring handel liksom på utrikes- och säkerhetspolitikens område.

Jag har inga andra åsikter än statsministern när det gäller åtgärder och insatser mot den negativa utvecklingen i Turkiet eller när det gäller sanktioner mot Ryssland.

Angående klimatslutsatserna har ju statsministern och vice statsministern i riksdagen sökt stöd för olika målsättningar, vilket har skapat förvirring. Det som nu står i förslaget om ett EU-mål om nettominskning senast 2030 på 55 procent av inhemska växthusgasutsläpp står vi bakom.

Jag tänkte nu i stället försöka koncentrera mig lite mer på en fråga som inte har lyfts upp här tidigare i dag, nämligen frågan om en hälsounion. Jag tror inte heller att statsministern nämnde den i sitt anförande.

Det är mycket bra att EU aktivt har samordnat arbetet med framtagande av nya vacciner för att stoppa covid-19, som riskerar liv och hälsa men också hela vårt välfärdssystem när företag går på knäna på grund av olika restriktioner. Sverige har tagit ett stort ansvar för coronapaketet, vilket också har inneburit att vår avgift till EU har ökat med många miljarder.

Nu är frågan vad som kan komma med kommissionens planer på en hälsounion. Europeiska rådet framhäver i rådsslutsatserna, som ju statsministern ska godkänna, att man måste fortsätta arbetet för att öka motståndskraften inom hälso- och sjukvården, inbegripet genom att driva förslaget om en hälsounion.

Ser statsministern några farhågor kring att EU flyttar fram sina befogenheter på det sociala området inklusive hälsoområdet? Jag menar att det även fortsättningsvis är viktigt att statsministern på toppmötet hävdar vikten av nationell kompetens på området. Risken är annars att vi kanske får en ny situation som med den sociala pelaren. Då varnade vi kristdemokrater statsministern, men han slog ifrån sig och sa att den inte skulle komma att påverka vår lagstiftning. Nu ser vi att vi gång efter annan får försöka stoppa lagstiftning som riskerar hela den svenska partsmodellen för lönesättning.

Frågan är alltså vilka EU-ambitioner man nu har när det gäller de kostnader en sådan här hälsounion kommer att innebära.

När det gäller kostnader för mediciner måste vi nu värna den svenska läkemedelsindustrin, som är en av våra viktigaste exportindustrier. I Sverige har vi ett system för att pressa priser nedåt för generika, alltså ersättningsmediciner som är kopierade på originalet. Det har man inte på samma sätt ute i Europa. I Grekland kan en medicin vara fem gånger dyrare än i Sverige. Därför borde statsministern försöka påverka andra att ta efter vårt system i stället för att som nu diskutera hur alla ska vara med och finansiera mediciner inom EU.

Jag tror att man måste titta bortom hörnet här, statsministern. Jag hoppas förstås att statsministern på mötet ska säga att en hälsounion inte innebär att kompetens flyttas och att Sveriges EU-avgift inte kommer att öka som ett resultat av en hälsounion.

Om statsministern inte kommer att lyfta upp frågan om att respektera nationell kompetens måste jag anmäla en avvikande standpunkt. Den frågan har nämligen redan överlagts i socialutskottet och i EU-nämnden,

2020/21:19
09 december

och vi har fått okej på att detta är någonting som Sverige ska fortsätta att lyfta upp.

Anf. 13 MALIN DANIELSSON (L):

Ordförande! Det är viktiga frågor som ska upp på rådets agenda och som vi gemensamt på europeisk nivå löser på bästa sätt. Det gäller tillgång till vaccin men också arbetet mot terrorism.

Jag skulle vilja fokusera lite på klimatfrågorna. FN rapporterar i dag att vi är på väg mot tre graders uppvärmning av jorden, trots de utsläppsminskningar som skett under pandemin. Det är välkommet med ett mål till 2030 om minst 55 procents minskning, även om vi i Liberalerna gärna hade sett ett mer ambitiöst mål. När det gäller att nå klimatmålet är det dock viktigt för oss att de fossilfria energislagen fortsätter att vara i fokus, att vi har en trygg energiförsörjning – vi vill verkligen att detta understryks – och att den är teknikneutral.

Vi har också lyft fram farhågor kring taxonomin. Det förslag till delegerad akt för taxonomin som finns är detaljerat och i många avseenden betydligt mer långtgående än vad taxonomiförordningen ger utrymme för. För svensk del kan det handla om att våra fossilfria energislag som vattenkraften, kärnkraften och bioenergin kan komma att klassas som icke hållbara. Vi anser att det ligger utanför kommissionens mandat att gå så långt och skulle vilja ha statsministerns kommentar kring detta.

Slutligen tycker vi att det är bra med sanktionerna mot Ryssland. Det är också viktigt att vi fortsätter att markera tydligt gentemot Polen och Ungern så att de inte kompromissar med de grundläggande demokratiska värderingar som det europeiska samarbetet står för. Det hoppas vi att statsministern markerar i arbetet med budgeten.

Anf. 14 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Herr ordförande! Jag tackar statsministern för redogörelsen.

De klimatambitioner som EU nu beslutar om är avgörande för vårt liv på den här planeten. De är avgörande för hur vår framtid kommer att se ut. Det är viktigt att vi nu har ett ambitiöst klimatarbete som är i linje med det som vetenskapen rekommenderar. Det går helt enkelt inte att förhandla med naturens lagar.

Så många som nio av tio av EU:s medborgare är oroade av klimatkrisen. Detta är någonting som vi behöver lyssna till.

Det förslag som nu ligger på bordet är ett stort kliv framåt, men det är inte i linje med vetenskapen. Här tycker jag att det är viktigt att vi nu verkligen fokuserar på ordet ”minst” som finns före 55 procents utsläppsminskningar. Sverige måste ta tag i det och driva på för ett fortsatt ambitiöst klimatarbete som är i linje med vetenskapen.

Samtidigt är det viktigt att vi nu får med alla medlemsstater på klimatbåten, så att säga, och att EU tar ett samlat och starkt klimatledarskap. Man brukar ju prata om Brysseleffekten – att det som EU gör faktiskt får återverkningar över hela världen.

Vad gäller klimatambitionen vill jag också nämna detta med brutto- och nettomål som har varit uppe. Bruttomål är ju bara utsläppsminskningar, men nettomål är också upptag i skog och mark. Här tycker jag att det är viktigt att fokusera på att inte urholka ambitionen i klimatmålet utan slår vakt om att säkerställa ett ambitiöst klimatmål och

också håller i klimatmålets integritet. Det ska inte gå att ägna sig åt kreativ bokföring, utan man måste på riktigt göra utsläppsminskningar.

Sedan vill jag också ta upp detta med ett EU-system för utsläppsrätter. Det är EU:s antagligen viktigaste verktyg för att minska klimatutsläppen. Här är det viktigt att Sverige fortsätter att driva på och skruva för att skärpa detta system.

Som statsministern nämnde har Sverige ett bra track record i att göra detta. Under Isabella Lövins ledning lade Sverige fram något som kallades the Swedish Proposal och som helt enkelt betydde att man skrotade massvis med utsläppsrätter. Det motsvarade, visar beräkningar, ungefär 50 gånger Sveriges nationella utsläpp. Det var alltså en stor framgång. Det är viktigt att Sverige fortsätter att driva på för skärpningar i det här systemet.

På slutet vill jag nämna demokratin och rättsstatens principer, som också har varit uppe. Det är oerhört viktigt att Sverige nu backar upp den överenskommelse som förhandlades med parlamentet och att man inte vattnar ur den. Nu har statsministern redan svarat att så är fallet, och jag är mycket glad över det svaret.

Om jag nu ska få till en fråga på slutet är det väl helt enkelt hur statsministern avser att driva på för ett ambitiöst klimatarbete framöver i EU.

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Jag vänder mig först till Ilona Szatmari Waldau. När det gäller MFF och kopplingen till biståndet och migrationspolitikens mål kommer den frågan inte att behandlas på det här rådet över huvud taget.

När det gäller klimatlagstiftningen behövs det enighet i Europeiska rådet, och vi har drivit på för *minst* 55. Vi ville ha högre siffror, men man måste också se att vi nu har att välja: Antingen är det 55, eller också är vi kvar på 40. Då tycker vi att 55 är bättre. Det kom också ett bra resonemang senare från Amanda Palmstierna om att vi ska fortsätta att driva på. Nu är det minst 55. Vi får se med tiden om det går att göra mer, men det är viktigt att ordet ”minst” står med.

När det gäller Libyen och kustbevakningen är det naturligtvis en väldigt svår situation. EU har tidigare erbjudit stöd för utbildning och övervakning – till exempel Irini, en operation som ska bevaka libyskt vatten. Nu upprepas det erbjudandet i slutsatserna. Det är för att förhindra den fruktansvärda människosmuggling som pågår från Libyen. Ingen kan vara nöjd med den situation som de här människorna tvingas uppleva. Vi måste få stopp på denna handel med och exploatering av människor. Det är ren människohandel. Det är fullständigt samvetslöst det de håller på med som tar människor över, många gånger fullt medvetna om att de kommer att dö på dessa vatten. Det måste vi få stopp på, helt enkelt.

När det gäller Turkiet är det precis som Ilona konstaterar: Vi har diskuterat det många gånger. Jag antar att vi har olika uppfattningar här, men vi behöver inte gå igenom det igen.

När det gäller terrorism är det klart att arbetet också ska vara förebyggande. Vi måste agera både här och nu men naturligtvis också förebyggande. Det kan vara att hjälpa skolor med information. Det finns flera olika medel för det förebyggande. Det är också en viktig del i detta.

Désirée Pethrus från Kristdemokraterna tog upp MFF:en, och där hade vi samma uppfattning, likaså om EU–UK-avtal. Terrorattacker och

ideologier har jag svarat på. USA-samarbetet – yes, det är viktigt, vi har samma uppfattning där. Désirée Pethrus stod också bakom minst 55 procent.

Det var också en fråga om hälsounionen. Det är en nationell kompetens. Så står det i fördraget. Sveriges avgift är ju fastställd i en långtidsbudget. Nu hoppas vi att den verkligen träder i kraft, men där fastställs den svenska avgiften. Det är alltså svaret på det.

Malin Danielsson från Liberalerna tog upp att enighet om klimatmålet är bra. Vad gäller taxonomin är det inget som kommer upp på mötet nu. Det förslaget ska behandlas i ministerrådet. Dock är det en väldigt viktig fråga och också en viktig fråga för Sverige. Den måste vi naturligtvis ta på största allvar. Regeringen deltar naturligtvis aktivt i detta, bland annat i de pågående koncentrationerna på detta område. Både vattenkraften och skogsfrågorna omfattas av taxonomireglerna.

Vi har också varit väldigt tydliga på ett förberedande möte inför Europeiska rådet med att exempelvis skogsbruket och våra andra naturtillgångar är viktiga för Sverige som sådana men också viktiga i hela den gröna omställningen. Vi menar att vi har ett skogsbruk som ser till att ta vara på den råvara vi har, som är bra i den omställning som behövs och som skapar jobb.

Här kommer vi att vara väldigt noggranna med att gå igenom och redogöra för vad det svenska skogsbruket faktiskt är. Det är skillnad mellan förutsättningarna för skogsbruk i de olika medlemsstaterna, och vi tänker vara tydliga med vad det svenska skogsbruket betyder. Den frågan är alltså på dagordningen, och vi arbetar med den – inte minst, som sagt, vad gäller koncentrationen här.

När det gäller MFF förstod jag att vi hade stöd, också från Liberalerna, vad gäller hållningen där.

Till Amanda Palmstierna vill jag säga att det är helt rätt med minst 55 angående klimatet. Vi vill driva och har velat ha ett ambitiösare mål. Men det är minst 55. Det kan vara mer än 55. Därför menar jag att vi ska fortsätta ligga på för att höja de målen, eftersom vi helt enkelt behöver göra rätt.

Vi tycker att det i första hand ska vara utsläppsminskningar, brutto. De har ändrat till netto för att lättare kunna jämföra med 2050 års mål, som är uttryckt i netto. Men vi menar att man måste ligga på. Man ska inte fuska sig igenom det här. Det ska inte vara någon kreativ bokföring, vilket Amanda Palmstierna också understryker.

Som jag sa tidigare om ETS:en kan vi tänka oss en utveckling av den så att den kan fortsätta att bli ett ännu bättre verktyg för minskade utsläpp.

Herr ordförande! Jag tror att jag härmed har svarat på frågorna.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Då går vi in på den tredje frågeomgången, för partier med fler ledamöter än en.

Jag tar själv ordet mycket kort. Det gäller brexit och diskussionen om gränsövergången mellan Nordirland och Irland och att Good Friday-avtalet ska respekteras så att det inte leder till ökad destabilisering mellan Irland och Nordirland. Kan statsministern möjligen ge en kort kommentar om det?

Ordförande! Jag vill välkomna att man ser ut att gå i mål med ambitiösa mål för klimatarbetet. Det har tidigare varit viss förvirring om vilket mål regeringen egentligen driver. Men det är bra att det ser ut som att EU:s medlemsländer nu kan landa i tuffare mål också för 2030. Det är också oerhört viktigt för att sätta press på andra länder inför FN:s klimat-toppmöte nästa år och därmed höja målsättningarna för hela det globala klimatarbetet.

Det är bra med tydliga verktyg, såsom EU:s system för handel med utsläppsrätter och att det regelverket ska stärkas. Det välkomnar Moderaterna.

Jag läser dock i utkastet till rådsslutsatser i delen om klimat att EU bör främja utarbetande av gemensamma globala standarder för grön finansiering. Europeiska rådet uppmanar kommissionen att senast i juni 2021 lägga fram ett lagstiftningsförslag för en EU-standard för gröna obligationer.

Jag reagerar särskilt på detta med gemensamma globala standarder för grön finansiering. Det är i sig bra att främja hållbara investeringar, men formuleringarna och förslaget för tankarna till en fråga som flera andra har berört under dagens möte, nämligen EU:s taxonomi och nya regler för hur medlemsländerna gemensamt ska klassificera vilka investeringar som är hållbara. Vi vet att de regelverken kommer att få stor påverkan på hur banker lånar ut pengar och var finansmarknader väljer att göra sina investeringar.

I dag fick vi, som någon annan var inne på tidigare, nya rapporter om att världens utsläpp minskar alldeles för långsamt för att hejda den globala uppvärmningen. De ledande experterna är överens om att det är våra energisystem som måste ändras i grunden. Om vi ska lyckas med klimatomställningen krävs fossilfri energi från bland annat vindkraft, vattenkraft och kärnkraft.

Sveriges energimix är 98 procent fossilfri. Vi behöver också mer produkter från skogen för att ersätta de fossila. Det är då djupt problematiskt att kommissionen vill klassa bland annat svensk vattenkraft och svenskt skogsbruk som ohållbara – man har inte ens med den fossilfria kärnkraften. Värst av allt är att vi får rapporter från olika håll om att den svenska regeringen under förhandlingarna inte tillräckligt har försvarat vår svenska fossilfria energiproduktion eller den svenska skogen.

Det stämmer som statsministern är inne på, att det pågår en rad olika konsultationer och att en rad olika arbetsgrupper jobbar med detta. Men det är processer där insynen är begränsad. Jag tycker inte att det är helt tillfredsställande att så viktiga frågor bara hanteras av tjänstemän i olika grupper utan insyn.

Mina frågor till statsministern är därför: Vad gör regeringen för att säkerställa att EU:s regelverk för hållbara investeringar inte kommer att klassa vattenkraft och svenskt skogsbruk som ohållbara? Jag undrar också, kopplat till rådsslutsatserna, vilka kopplingar det finns mellan EU:s taxonomi och det förslag om globala standarder som regeringen nu vill ha riksdagens stöd för att ställa sig bakom.

Moderaterna kan inte stå bakom ett regelverk som klassificerar svensk fossilfri energiproduktion och svenskt skogsbruk som ohållbara i EU. Jag

kan redan nu meddela att vi inte kan ställa oss bakom ett sådant regelverk på global nivå.

Jag förutsätter alltså att statsministern avser att ta till orda under punkten klimat. Moderaterna vill att statsministern markerar att Sverige bara kan ställa sig bakom ett regelverk som i förlängningen innebär att fossilfri energiproduktion, som svensk vattenkraft och svenskt hållbart skogsbruk, kommer att klassas som hållbart. Allt annat menar vi är orimligt om man menar allvar med klimatomställningen. I annat fall kommer Moderaterna att anmäla en avvikande mening.

Jag går vidare till en helt annan fråga. Jag vill instämma i det som Kristdemokraterna tidigare förde fram om hälsofrågorna. Statsministern svarade att det är nationell kompetens i dag. Det är inte tillräckligt. Det ska vara det även fortsättningsvis. Det måste Sverige stå upp för. Ska vi tolka det som att statsministern stöder Désirée Pethrus där?

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Det har naturligtvis funnits en stor oro, inte minst i Dublin, över vad förhandlingarna ska leda till. Det gäller inte minst britternas försök med sin Internal Market Bill och att den skulle underminera Good Friday-avtalet. Det fick vi tydliga uttryck för från Dublin. Men så sent som i går blev det klart med en överenskommelse mellan EU och Storbritannien. Den innebär att britterna drar tillbaka de delar som skulle hota strävan att undvika en hård gräns på den irländska ön. Det är bra. Det var ett positivt besked vi fick i går.

Vad gäller klimatet, Jessica Rosencrantz, är minst 55 procent precis i enlighet med det vi hela tiden har presenterat på Europeiska rådet. Det är bra att vi håller i det och att vi alla står bakom det. Det är ett styrkebesked.

När det gäller taxonomin är det som sagt inget som kommer upp på just det här Europeiska rådet. Men som jag sa har vi också infört det här Europeiska rådet haft ett förmöte. Europeiska rådets ordförande Charles Michel kallar allt oftare till förmöte med grupper av medlemsländer så att alla hinner diskutera i mindre församlingar. Där var jag tydlig med att just skogen och inte minst vattenkraften är två naturtillgångar som vi har och nyttjar på ett väldigt bra sätt, och vi tänker fortsätta använda dem. Därför ska de också betraktas så.

Vi kommer att gå igenom det mycket noggrant med kommissionen och Europeiska rådets ordförande i fråga om vårt skogsbruk. Det råder ingen tvekan om vad regeringen står för och vad regeringen driver. Det är helt i enlighet med det som nyss uttryckts i EU-nämnden. Det är bra att vi är överens om det.

När det gäller gröna obligationer finns inget färdigt förslag. Men även i fråga om taxonomin är det viktigt att skogsbruk och vatten värnas. Jag tror också att finansmarknaden begriper att väl använt skogsbruk och vattenkraft är något man kan investera i. Det är också dit hela kapitalmarknaden driver. Men det är värt att uppmärksamma och se till att det går rätt. Men vi är alltså redan där.

Jag vet inte vilka rapporter Moderaterna i Sveriges riksdag får. Men lyssna inte så noga på dem! Lyssna i stället på det vi säger! Det här är en fråga som vi driver och kommer att fortsätta driva.

Samma sak gäller klimatet. Det är vad vi säger på mötena. Jag sa det på det förberedande mötet och tänker göra det även på Europeiska rådet, som snart ska ha möte.

Hälsofrågorna är nationella. Det ingår i fördraget. Jag tänker hålla mig till fördraget. Det är bra att vi är överens om det också.

Anf. 19 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag är inte riktigt nöjd med svaret från statsministern. Också när det gällde den sociala pelaren sa vi att lönesättning och sådant är nationell kompetens. Ändå håller vi nu på och kämpar utifrån den sociala pelaren för att försöka försvara vår lönesättning i Sverige. Det här är alltså inte självklart.

Därför vill jag redan nu varsla statsministern om att vara vaksam på att frågan är viktig. Det är därför inte fel att redan nu skriva in i rådsslutsatserna, efter frågan om hälsounion ”med beaktande av nationell kompetens”. Jag skulle vilja att statsministern, för att stämna i bäcken inför framtiden, försöker få in det som ett förtydligande i rådsslutsatserna. Det är min önskan.

Om statsministern inte tycker att det är lämpligt har jag en avvikande ståndpunkt i den delen.

Anf. 20 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Det kan ha varit tekniskt strul som gjorde att jag inte uppfattade alla nyanser i statsministerns svar. Jag vill bara få en sak bekräftad. Jag förstod på statsministern att Sverige har lyft upp frågorna om taxonomi på förmöten. Men jag uppfattade inte riktigt om statsministern är villig att lyfta upp frågorna även nu på Europeiska rådet. Moderaternas önskemål är att de lyfts upp tydligt också på mötet.

Anf. 21 MARTIN KINNUNEN (SD):

Efter att ha hört statsministerns utläggningar vill Sverigedemokraterna anmäla avvikande ståndpunkt vad gäller taxonomin. Jag uppfattade inte att statsministern tänker lyfta upp det på detta möte. Det är som vi ser det kopplat till utkastet.

Vi kan också stödja den avvikande ståndpunkt som KD just anmälde.

Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr ordförande! Jag hoppas att det inte är tekniska problem nu.

Jag kommer att lyfta upp taxonomin. Och jag kommer att säga vad jag tycker om svenskt skogsbruk och svensk vattenkraft. Precis som jag gjorde på förmötet är det viktigt att lyfta in det.

Det är inte frågor som kommer att behandlas på det här mötet. Men jag kommer att nämna det, eftersom det är viktigt att markera att vi använder våra naturtillgångar på ett bra sätt, både vad gäller välbefinnande och den direkta klimatomställningen. Det har vi gjort hittills och tänker fortsätta med det.

När det gäller den sociala pelaren, minimilöner och hälso- och sjukvården står hela Europeiska rådet bakom det som sägs i fördraget om nationell kompetens. Det är ingen som vill ha något annat. Om vi ska säga detta varje gång blir det alltså mycket som måste sägas varje gång. Det finns ett fördrag som vi förhåller oss till om det inte förändras. Men det är

ingen som kan se någon sådan förändring på lång tid. Det är nog inte någon som vill ta sig an det.

Den sociala pelaren har vi diskuterat många gånger. Det är fortfarande samma felaktiga bild. Det finns inget i den sociala pelaren som ändrar nationell lagstiftning. Frågan om minimilöner har varit uppe länge, långt innan den sociala pelaren över huvud taget kom till. Däremot står det tydligt att den sociala pelaren inte påverkar den lönebildning länderna har, utan det ska vara ländernas eget sätt. Över huvud taget är hela den sociala pelaren av den arten.

Även den sociala pelaren håller sig alltså till fördraget. Och det ska vi göra också i den här frågan.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsministern, och jag frågar Martin Kinnunen hur han ställer sig till den avvikande stånpunkten i och med detta.

Anf. 24 MARTIN KINNUNEN (SD):

Den faller rörande taxonomi.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Hur blir det för Désirée Pethrus?

Anf. 26 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag tycker att stånpunkten är för viktig och får därför kvarstå.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Vad säger Jessica Rosencrantz?

Anf. 28 JESSIKA ROSWALL (M):

Jessika Roswall nickar bifallande. Vi kvarstår vid vår avvikande stånpunkt.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Då fick jag svar från andre vice ordföranden Jessika Roswall.

Jag konstaterar därmed ...

Anf. 30 JESSIKA ROSWALL (M):

Ursäkta att jag strular, men vi anslöt oss till KD:s avvikande stånpunkt. Det gällde inte den andra delen.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Då noterar jag härmed att det finns stöd för regeringens redovisade stånpunkt med en avvikande stånpunkt från Kristdemokraterna och Moderaterna ...

Anf. 32 ILONA SZATMARI WALDAU (V):

Ordförande! Ursäkta, jag försökte begära ordet innan ordföranden klubbade. Vänsterpartiet har en avvikande stånpunkt gällande miljömålet. Jag var kanske inte tillräckligt tydlig med det.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar därmed att det också finns en oliklydande avvikande
ståndpunkt från Vänsterpartiet.

2020/21:19
09 december

Anf. 34 MARTIN KINNUNEN (SD):

[ohörbart]

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Sverigedemokraterna står alltså bakom samma avvikande ståndpunkt
som Kristdemokraterna.

Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna har en
gemensam avvikande ståndpunkt, och Vänsterpartiet har en oliklydande
avvikande ståndpunkt. I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för
regeringens här redovisade ståndpunkt.

Jag önskar statsministern lycka till på Europeiska rådet.

Vi avslutar därmed sammanträdet.

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande till deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Europeiska rådet

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 5 PIA NILSSON (S).....	4
Anf. 6 JESSIKA ROSWALL (M).....	5
Anf. 7 MARTIN KINNUNEN (SD)	6
Anf. 8 ANNIKA QARLSSON (C).....	8
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	9
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 11 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	11
Anf. 12 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	12
Anf. 13 MALIN DANIELSSON (L).....	14
Anf. 14 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	14
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	15
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 17 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	17
Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	18
Anf. 19 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19
Anf. 20 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	19
Anf. 21 MARTIN KINNUNEN (SD)	19
Anf. 22 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	19
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 24 MARTIN KINNUNEN (SD)	20
Anf. 25 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 26 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	20
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 28 JESSIKA ROSWALL (M).....	20
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 30 JESSIKA ROSWALL (M).....	20
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 32 ILONA SZATMARI WALDAU (V).....	20
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 34 MARTIN KINNUNEN (SD)	21
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	21